

Beantwoording van de 7 vragen uit het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK) over het concept wetsvoorstel transparant toezicht financiële markten

Het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving bevat normen waaraan goed beleid of goede regelgeving dient te voldoen. Uitgebreide informatie is beschikbaar op www.naarhetiak.nl (klik dan op de tekst "Naar het IAK" in de linker kolom).

Onderstaande beantwoording is ontleend aan de memorie van toelichting, waarin uitgebreider op de voorgestelde wijzigingen wordt ingegaan.

1. Wat is de aanleiding?

Aanleiding voor de voorgestelde wijzigingen is een breed levende behoefte aan meer transparantie ten aanzien van de prestaties van marktpartijen en de werkzaamheden van de toezichthouders. Deze behoefte komt voort uit veranderde inzichten over de mate van transparantie die nodig is voor effectief toezicht op de financiële markten en is mede ontstaan als gevolg van de financiële crisis. Onder meer in de rapporten van de Tijdelijke commissie onderzoek financieel stelsel en in het rapport van de Parlementaire enquête financieel stelsel is aandacht gevraagd voor het verbeteren van de transparantie van het financieel toezicht. Ook bij het uitvoeren van toezicht in de praktijk bestaat behoefte aan meer openheid. Omdat de mogelijkheden van de toezichthouders om openheid te geven over hun werkzaamheden wettelijk zijn begrensd, hebben zowel de AFM als DNB in hun wetgevingsbrief 2015 aangegeven dat zij in bepaalde gevallen graag meer bevoegdheden zouden hebben om informatie over het toezicht openbaar te maken. De regering erkent deze behoefte en onderschrijft de wens om daar waar mogelijk transparant te zijn over het toezicht dat op de financiële sector wordt uitgeoefend.

2. Wie zijn betrokken?

Bij het wetsvoorstel zijn de toezichthouders betrokken (de Autoriteit Financiële Markten en De Nederlandsche Bank), de financiële instellingen (o.a. banken, verzekeraars, pensioenfondsen, beleggingsinstellingen, effectenmarkten, accountantsorganisaties) die aan het toezicht op grond van de Wet op het financieel toezicht, de Wet toezicht accountantsorganisaties, de Pensioenwet en de Wet verplichte beroepspensioenregeling zijn onderworpen en hun crediteuren en cliënten.

3. Wat is het probleem?

De Wft en andere wetgeving op het gebied van de financiële markten bieden de toezichthouders een aantal specifieke grondslagen voor het openbaar maken van informatie, deze zijn echter niet in alle gevallen toereikend. Specifiek zijn er op dit moment allereerst onvoldoende mogelijkheden om consumenten effectief te waarschuwen tegen het handelen van bepaalde financiële ondernemingen. De toezichthouders kunnen op dit moment alleen waarschuwen bij geconstateerde overtreding van bepaalde zware overtredingen van de Wft, zoals het aanbieden van producten of diensten zonder vergunning. In de praktijk blijkt echter dat het instrument van de waarschuwing of de verklaring vaker nuttig zou zijn om schade voor derden te voorkomen.

Verder is het wenselijk dat de mogelijkheden van de toezichthouders om te reageren als er informatie over het toezicht naar buiten komt helder worden geregeld. In de praktijk is het ontbreken van een regeling hierover een belemmering voor daadkrachtig en adequaat optreden om het publiek volledig en juist te informeren.

Een ander belangrijk nadeel van de huidige regeling is dat voor de toezichthouders de mogelijkheid ontbreekt om instellingen bij naam te noemen en te vergelijken bij de openbaarmaking van onderzoeksresultaten. Dit is te meer van belang nu het financieel toezicht zich ontwikkelt naar een gedeeltelijk risico-gestuurd toezicht waarbij thema-onderzoeken een belangrijke rol spelen.

4. Wat is het doel?

Dit wetsvoorstel beoogt meer transparantie mogelijk te maken ten aanzien van de werking van de financiële markten en van het toezicht van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) en de Nederlandsche Bank (DNB). Het bevat daartoe een aantal wijzigingen van de bevoegdheden van de AFM en DNB om informatie openbaar te maken. De voorgestelde transparantie kan de effectiviteit van het toezicht vergroten en bijdragen aan het vertrouwen in de financiële sector en in de toezichthouders.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

De nu nog bestaande wettelijke beperkingen leiden ertoe dat de toezichthouders minder openheid kunnen geven over het toezicht dan wenselijk wordt geacht. Aanpassing van het wettelijk instrumentarium is daarom nodig.

6. Wat is het beste instrument?

De wijzigingen zijn er op gericht de hiervoor beschreven beperkingen op te heffen en daarmee op verschillende manieren - en elk met hun eigen doel - meer openheid mogelijk te maken. Zonder wetswijziging waarin de toezichthouders van expliciete bevoegdheden worden voorzien is dit niet goed mogelijk.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Het concept wetsvoorstel geeft de toezichthouders nieuwe bevoegdheden tot publicatie van informatie. Deze nieuwe bevoegdheden sluiten aan bij bestaande praktijken. De bevoegdheden zullen worden toegepast op reeds bij de toezichthouder aanwezige informatie zodat het gebruik van die nieuwe bevoegdheden niet tot nieuwe kosten zal leiden.